

WIJ AAN ZET

Sterke buurten maken een sterke stad!

BUURTORGANISATIES

ARMOEDE AANPAK

SOCIAAL ONDERNEMEN

GROEN

WONEN EN ENERGIE

CULTUUR

Pleidooi voor gemeenschapskracht.

Stel je voor: het is 2030... Rotterdammers zorgen voor elkaar en bestrijden armoede. Ze vergroenen hun wijk, delen energie en maken samen de stad gezonder, mooier en eerlijker. Heel lokaal, in de haarvaten van de wijken. Maar al die honderden initiatieven tellen ook op tot een grote en groeiende beweging. In netwerken van gemeenschappen die het verschil maken. Super toch? En keihard nodig, met alle ontwikkelingen en uitdagingen die op de stad afkomen.

Wij zien hier. Al jaren. En we blijven nog jaren. Dit is wat ons doet floreren:

1

Eigenaarschap.

Hoe meer eigenaarschap we voelen, des te beter het gaat. Laat buurtgemeenschappen en wijkraden meebeslissen hoe geld voor hun wijk wordt ingezet. Decentraliseer beleid waar dat kan. Laat ons meedenken en meedoen, van analyse, transparant en gelijkwaardig.

2

Plekken.

Het zijn onze buurthuis kamers, speelplekken, cultuurhuizen en groene oases waar mensen elkaar ontmoeten. Geef per wijk de netwerken van informele plekken meerjarige basisfinanciering. Met een jaarbedrag van 18 miljoen euro (nog geen 0,5% van het stadsbudget) wordt in heel de stad nieuwe sociale energie vrijgemaakt.

3

Eigen kracht eerst.

Buurtkracht kan in allerlei wijken meer taken zelf oppakken. Denk aan pleinprogrammering of inloopspreekuren, armoede- en eenzaamheidsbestrijding, energie opwekken, groen beheren, cultuur bevorderen, woningen ontwikkelen, etc. Zorg voor substantiële wijkbudgetten en maatwerk. **#Lokaaltenzij**. Kijk in de koelkast voor je inkopen doet.

4

Groeiruimte.

Burgercollectieven en sociale ondernemingen maken aantoonbaar impact, zoals bewoners uit eenzaamheid halen of mensen toeleiden naar werk. Ze verdienen meer groeikansen via subsidies of aanbesteding-op-maat. Niet alles hoeft naar grote marktpartijen, dat maakt het te duur.

5

Waardering.

We houden van verbinding, maar het gaat niet vanzelf. Wij, actieve Rotterdammers hebben een partnerschap met het bestuur van de stad nodig. Waardeer en steun lokale verbinders met uren en geld. Zo organiseren we onszelf per buurt van onderop.

Waarom dit werkt?

Wij weten wat er speelt. We bouwen aan vertrouwen, veiligheid en veerkracht. We voorkomen problemen, versterken democratie en brengen plezier terug in de buurt.

Kortom, beste politici:

Laat ons aan zet en neem gemeenschapskracht op in het verkiezingsprogramma.

Scan de QR-code
en teken mee!

- Rotterdammers

Ondertekening:

de namen van initiatiefnemers en uit welk veld ze komen:

GROEN

Marja Versteeg, **Stadskwekerij de Kas**
Philip Kuypers, **Groene Connectie**
Marlen Arkesteijn, **CSA Tuinderij de Stadsboerin Rotterdam**
Meriam Beek, **Natuurlijk Spangen**
Paul de Graaf, **Coöperatie Ondergrond**
Karen Welp, **Buurtklimaatje en Thuismakerscollectief**
Nienke Bouwhuis, **Krachtgroen**
Ofra Bolier, **Platform Rotterdamse Volkstuinen**
Harmen Sliep, **de Groene Oase Carnissetuin**
Anne Karin ten Bosch, **Stadspark West**
Marjolein Moeijes, **Voedseltuin Rotterdam**
Wouter Bauman, **Rotterdams Milieucentrum**

BUURTORGANISATIES

Mohamed Youssoufi, **Vereniging Ettaouhid**
Bram Dingemanse, **Welzijnscoalitie Delfshaven**
Laura Bakker, **Actiegroep Oude Westen**
Patrick Boel, **Delfshaven Coöperatie**
Kris van der Gaag, **Team Toekomst**
Carolina Castro, **Veerkrachtige gemeenschap**
Katinka Broos, **Wijkpastoraat**
Klaske van der Veen, **Geloven in Spangen**
Floris van Gennep, **Wijkpaleis**
Carla Delgado-Swiatkovski, **LSA-bewoners**

ARMOEDE AANPAK

Team, **Warm Rotterdam**
Mirjam van Rijn, **Team Toekomst**
Cor Hubach, **House of Hope**
Majorie Malbons, **St. Mait**
Corine Verdoold, **St. Present**
Ninni Duarte Lopes, **Volhouders Rotterdam**

KUNST EN CULTUUR

Joke van der Zwaard, **Leeszaal West**
Michel Koreman, **de Buurvrouw**

WONEN EN ENERGIE

Paul de Graaf, **Coöperatie Ondergrond**
Nazanin Hedayatie, **AIR**
Robbert de Vrieze, **Energie van Rotterdam**
Tijmen Kuyper, **CoWonen, DDK, RoCoCo, Centraal Wonen Zevenkamp**
Ariane Lelgfeld, **Blijstroom**
Koos Kok, **Bureau MASSA, samenbouw**

SOCIAAL ONDERNEMEN

Mustapha Eisaoui, **Afrikaander Wijkcoöperatie**
Lisette Magis, **Bakkerswerkplaats, Wij zijn Rotterdam**
AnaMaria Carbonara, **St. Alacrita**
Marieke Hillen, **Wijkpaleis**
Penny Nugteren, **Straatliefde**
Sanne Hoogeveen, **BuurTalent**

Het "Pleidooi voor gemeenschapskracht" is een uitgestoken hand van lokale organisaties in het brede veld van zorg, welzijn, groen, cultuur, energie en wonen. Het vraagt bij alle politieke partijen aandacht voor wat bewoners zelf kunnen en hoe de stad hen het beste kan helpen. De kerntekst heeft 5 punten waar we het allemaal over eens zijn. Dragende netwerkorganisaties, waar honderden plekken in vertegenwoordigd zijn, hebben voor hun eigen veld ook speerpunten.

Die vindt u in deze pdf. Ook dat is waardevolle input voor verkiezingsprogramma's. Doe er uw winst mee, politici! U vindt de speerpunten van:

- [Groen010](#), hoe Rotterdam groener en gezonder kan worden
- [WarmRotterdam](#), hoe de stad armoede uit de wereld kan helpen
- [Welzijnscoalitie](#), hoe de stad de kracht van onderop bij zorg en welzijn beter kan benutten
- [AIR](#) - de coöperatieve stad, hoe Rotterdam meer ruimte kan geven aan de coöperatieve beweging
- [Energie van Rotterdam](#), hoe Rotterdam via collectieven duurzamer met energie kan omgaan

Pleidooi voor samenwerking 2025

Rotterdam Groen? Natuurlijk samen!

Rotterdam barst van groene initiatieven, plekken en organisaties die de stad elke dag mooier, socialer en gelukkiger maken. De innovatieve oplossingen waar Rotterdam naar zoekt, brengen zij dagelijks in de praktijk. Denk aan welbevinden, levendigheid, gezondheid, voeding, biodiversiteit, duurzame leefstijl, participatie en sociale verbinding – ingrediënten voor een rechtvaardige, duurzame toekomst in een veranderend klimaat.

Deze initiatieven, plekken en organisaties vormen een fijnmazig netwerk dat in direct contact staat met de Rotterdammer. **Vereniging Groen010** zet zich in voor hun belangen.

PLEIDOOI VOOR SAMENWERKING

We zien dat samenwerken tussen gemeente en het groene netwerk wérkt. Wij bieden de politiek en de gemeente een kans om maatschappelijke opgaven van Rotterdam nog slimmer op te pakken vanuit wijk, buurt en straat.

WE HEBBEN 5 ACTIEPUNTEN VOOR DE GEMEENTE:

1. WAARDEER DE WAARDE VAN BESTAANDE GROENE PLEKKEN, INITIATIEVEN EN ORGANISATIES

Kwalitatief goed groen draagt bij aan de oplossing van meerdere vraagstukken in de stad.

- **Koppel** de diverse gemeentelijke opgaven aan elkaar en laat lokale initiatieven en groene plekken hierin zo veel mogelijk een bijdrage aan leveren door in co-creatie met hen te werken.
- Continueer de **Groentafels** die in 2023 gestart zijn. Reserveer jaarlijks budget voor de partners die hieraan meewerken.
- Wij zijn voor u dé aangewezen partner om opvolging te geven aan de adviezen van het Rotterdams **Burgerberaad Klimaat** (2024) als het gaat over groen.

2. STEL SAMEN MET ONS DE GROENBLAUWE STRUCTUUR VAN DE STAD VAST

De gemeente heeft samen met stakeholders (zoals waterschappen, provincie, landschapsbeheerders) invloed op de grote groene-blauwe natuurlijke verbindingen in de stad; de Groen-Blauwe hoofdstructuur. De groene initiatieven en organisaties zijn een rijke biodiverse aanvulling hierop met hun honderden projecten in de haarvaten van de wijken.

- Ga uit van de rijkdom die er al is in het groen en gebruik daarvoor de kaart van **Verbindgroen010.nl**.
- Werk samen met ons verder aan het **Groen-Blauwe Toekomstperspectief 2050** en zet ons in bij de uitwerking daarvan.
- **Verbind de natuur in de stad** met het buitengebied. Laat ruimte voor tijdelijk groen en geef wat al groen is ook een groene bestemming.
- Minder tegels: ga net als Utrecht voor een **Groen Tenzij**-beleid.
- Vereenvoudig regels en voorschriften en maak **nieuwe groene plekken** mogelijk – vooral daar waar deze tot een rechtvaardig, verbonden, biodivers en sociaal netwerk kunnen uitgroeien.
- Groei op die manier toe naar een **Nationaal Park Rotterdam**.

3. BRENG HET GROEN BINNEN BEREIK VAN IEDERE ROTTERDAMMER

- Streef ernaar dat alle Rotterdammers een groene plek beschikbaar hebben binnen een straal van 300 meter van hun huis, conform het advies van de **WHO (3-30-300 vuistregel)**.
- Denk aan een buurtmoestuin, groen binnenterrein, natuurlijke speeltuin, park, voedselbos, volkstuinpark, kinderboerderij of educatieve tuin. Versterk en bescherm bestaande groene locaties in de stad.

4. STIMULEER BEWONERS ZELF AAN DE SLAG TE GAAN

60% van de ruimte in de stad is niet in bezit van de gemeente maar van privé-eigenaren en woningcorporaties. Goed groenbeleid staat of valt met de betrokkenheid van bewoners.

- **Faciliteer groen/blauwe kenniscentra** (binnen het bestaande groene netwerk) op maximaal 3 kilometer afstand van elke Rotterdammer: groene wijkhubs en/of tuinen van de wijk, verspreid over de hele stad, conform het advies 'Rotterdam Vergroent' van het Burgerberaad Klimaat.
- Geef de **educatieve talenten** van het groennetwerk een volwaardige rol in het bevorderen van een gezonde en duurzame leefstijl van de Rotterdammer.

5. ZORG VOOR INTEGRALE EN STRUCTURELE FINANCIERING

- Maak **integrale ondersteuning** vanuit meerdere clusters mogelijk. Bijvoorbeeld door een integraal Groenfonds. Zorg voor een centraal aanspreekpunt met mandaat – voor korte lijnen tussen beleid en groene praktijk.
- Maak **structurele** financiële en/ of materiële ondersteuning vanzelfsprekend voor langlopende groene initiatieven en groene samenwerkingsverbanden.
- Aanbestedingen Groen en Sociaal: **#lokaaltenzij**. Ontwikkel de bestekken in samenspraak met groene initiatieven. Laat voldoende ruimte om bewonersinitiatieven te waarderen voor het groen(sociale) werk dat zij zelf kunnen opnemen.

UITNODIGING

Samenwerken zorgt voor meerwaarde en een levendige, groene stad! Dus: versterk, verbind en verbeter de gemeentelijke samenwerking met het groene netwerk zodat de stad kan groeien en floreren. We nodigen u graag uit kennis met ons te maken, uw vragen te stellen en verdere samenwerking te bespreken.

Vereniging Groen010

www.groen010.net

info@groen010.net

contact : Marja Versteeg 06 23057761

Rotterdam, de eerste armoedevrije stad

Warm Rotterdam is de stad ingegaan en heeft kennis uit de stad voor een preventief en integraal armoedeplan samengebracht in het Deltaplan Armoede – Een oproep uit de stad. Dit is een alternatief beleidsplan, een werkdocument, een handboek, het boek met alle antwoorden.

In dit Deltaplan staat wat er nodig is om armoede effectief aan te pakken in Rotterdam. Niet alles wat er in staat is eenvoudig om te realiseren, maar veel ook wel. Wij geloven dat we met het formele en informele netwerk, de politiek & bestuur, de gemeente, bedrijven, kortom met elkaar aan de slag kunnen gaan. Dit plan is een opdracht aan de stad voor de stad, aan onszelf en aan elkaar.

Het Deltaplan is tegelijkertijd de gezamenlijke armoede agenda voor de stad, input voor alle verkiezingsprogramma's en het volgende collegeprogramma.

Vanaf nu denken we in urgentie en mogelijkheden. Want armoede is een oplosbaar probleem. We geven code rood af voor Rotterdam en dat vraagt om samen optrekken, over de eigen schaduw springen, samen aanpakken en oplossen.

Lees het Deltaplan dus als – een niet vrijblijvend - ideeënboek en als een oproep voor actie, en het liefst vanaf vandaag. Warm Rotterdam nodigt iedereen uit bij te dragen, kennis te delen en oplossingen aan te dragen over hoe we dit Deltaplan het beste met elkaar kunnen uitvoeren.

Dit is ons manifest op basis van alle gesprekken in de stad en het Deltaplan.

**WARM
ROTTERDAM**

warmrotterdam.nl
info@warmrotterdam.nl

Waar we

1. een integrale en structurele aanpak van armoede met dit Deltaplan omarmen
2. erkennen dat het systeem voor een groep bewoners te drempelig is en we bereid zijn dat te veranderen
3. luisteren naar bewoners, nieuwsgierig en betrouwbaar zijn en vertrouwen geven
4. de schaamte en het taboe over armoede en schulden doorbreken, want het is geen persoonlijk falen
5. kiezen voor structurele oplossingen naast pleisters plakken. Dit vergroot het welzijn van bewoners en is kostenbesparend
6. professionals en vrijwilligers de ruimte geven voor maatwerk en het juiste goed te doen
7. alles versimpelen wat kan, zodat alle Rotterdammers gebruik maken van (financiële) regelingen en toeslagen waar zij recht op hebben
8. informele (wijk)organisaties waarderen en honoreren en formele organisaties vanzelfsprekend met hen samenwerken
9. erkennen dat er een extra stap gezet moet worden voor bewoners die laaggeletterd, niet digitaal vaardig, niet Nederlands talig zijn en/of de overheid wantrouwen
10. met bedrijven samenwerken die bijdragen aan SDG1: geen armoede

Aan de slag: concreet

- Nieuw college: geef armoedebeleid en aanpakken prioriteit nummer 1 met een breed wethouders team
- Toets bij iedere armoede maatregel en aanpak of en hoe dit effectief is voor Rotterdammers in armoede en schulden
- Organiseer een burgerberaad
- Financier maatschappelijk ondernemerschap en informele (wijk)organisaties meerjarig
- Financier het opstellen van een strategische armoede agenda met de wijkraden, de armoedeplatforms en informele organisaties. Dit zijn de oren en ogen van de wijken
- Versterk het formele- en informele welzijnswerk in de wijken en de comeback van het opbouwwerk
- Versterk gezinsaanpakken en zorg voor ontbijt op school
- Jaag aan dat alle Rotterdamse bedrijven het keurmerk Geldzorgenbewuste Organisatie behalen
- Wees ruimhartig met kwijtscheldingen gemeentelijke belastingen
- Zorg voor betaalbare, goede en gezonde woningen

De Sociale Basis

... is het maatschappelijke weefsel van actieve bewoners die in gemeenschappen, buurtorganisaties, tuinen, inloopkamers, actiegroepen en sociale ondernemingen de stad maken.

Vitale wijken, zorgzame gemeenschappen en buurtplezier maken de stad sterk.

Elke wijk heeft haar eigen 'sociale tuin'.

Omvang Rotterdamse sociale basis

Rotterdam telt 2500 Opzoomermee-groepen, > 500 bewonersinitiatieven en >100 sociale organisaties die iets tegen armoede doen, >250 groene initiatieven en honderden buurthuiskamers, aanschuifmaaltijden, gemeenschappen van actieve bewoners waar anderen welkom zijn. Minstens 3500 sociale gemeenschappen waarin zeker 30.000 actieve bewoners zich in zetten voor de stad. Nog los van de vele honderden culturele, sportieve en religieuze gemeenschappen...

Basale welzijnstaken die nu nog aanbesteed zijn bij marktbedrijven, kunnen prima door lokale partijen worden uitgevoerd. Denk aan: pleinprogrammering, aanschuifmaaltijden, inloopspreekuren, kinder- en jongerenwerk, wandelgroepen, seniorenmaaltijden, herstelacademies, groenwerk, lotgenotengroepen. Zij kunnen die uitvoeren in professionele nabijheid, met aandacht voor relatie- en gemeenschapsvorming.

Investeren helpt!

Investeren in de sociale basis draagt bij aan een hechtere samenleving en verlicht het de druk op formele zorg en welzijn. Dit doet de sociale basis goed:

Betaalbaar en eigen kracht	Efficiënt en doelmatig	Gezond en verbonden	Stabiel en duurzaam
<i>kostenbesparing</i>	<i>bereik kwetsbare groepen</i>	<i>preventie als sleutel</i>	<i>rustgevende continuïteit</i>
Informele aanpak is betaalbaar, omdat het met lage overheadkosten werkt en veel onbetaalde inzet. Bewoner die elkaar vinden doen minder vaak een beroep op zorg.	Bewoners die de overheid niet bereikt, geven wel vertrouwen aan informele partijen. Door hun warme contact en domein-overstijgende aanpak voorkomen die onnodige groei van zorgbehoeften.	Voor armoede en eenzaamheid is sociale verbinding essentieel. Met preventie en gemeenschapsvorming levert de sociale basis een bijdrage aan gezondheid en bespaart ze kosten.	Sociale initiatieven in de stad bestaan vaak al meerdere decennia. Zij bieden de echte continuïteit in de stad. Ze werken domein-overstijgend en met aandacht.

Meer activiteit voor minder geld: het kan

Het 'huis van de wijk' in zelfbeheer bij buurtorganisaties kost maar de helft van wat het bij het formele welzijn kost. En het levert verdubbeling van activiteiten en onbetaalde inzet.

Nodig

om het maatschappelijke weefsel te versterken:

1. Blijven steunen wat goed gaat

De overheid gaat door met succesvolle lokale programma's als Opzoomeren en Bewonersinitiatieven. Never change a winning team.

2. Groeiende zelforganisatie van de sociale basis

De overheid faciliteert informele partijen om zelf netwerken per wijk en/of thema te vormen en primair welzijn uit te voeren. Eigenaarschap en vertrouwen geven de initiatieven vleugels

3. Stabiele, meerjarige financiering

Per wijk krijgt een netwerk van buurtplekken basisfinanciering, met structurele vergoeding voor hun huisvesting en netwerkcoördinatie. Het ontzorgen leidt tot groei van impact. Deze gedeeltelijke onderhoudsfinanciering kost 25 euro per inwoner per jaar, in te zetten via netwerken van samenwerkende buurtpartijen.

4. Eenvoudige subsidiëring van activiteiten

De overheid schept een helder steunsysteem, met middelen voor belangrijke activiteiten die de buurtpartijen uitvoeren. Bij voorkeur in de vorm van integrale wijkbudgetten, met meer zeggenschap voor oa wijkraden.

5. Groeiruimte voor impactmakers

Groeiruimte in financiering als sociale ondernemingen substantieel bijdragen aan algemene doelen. Te realiseren door van budgetten voor welzijn, zorg, veilig en groen 5-10% te oormerken voor lokale inzet. Of door in aanbestedingen de maatschappelijke waarde weer leidend te maken, te werken met kleinere percelen en meer maatwerk.

de sociale basis is
niet rechts en niet links,
maar van iedereen

Overheid en bewoners op weg naar een win-win

Samen bouwen > meer vertrouwen

Aandacht versterkt veerkracht

STADMAKERSCONGRES 2024

INFRASTRUCTUUR VAN IMPACT: DE COÖPERATIEVE STAD

Ateliermeesters: Robbert de Vrieze en Nazanin Hedayati

Tafelvoorzitters: Gregory Dianzenza (DemSoc), Karen Welp en Sander van der Ham (Thuismakers Collectief), Jelte Boeijenga en Ronald Franken (Energie van Rotterdam), Bram Dingemanse (Welzijnscoalitie Delfshaven), Annet van Otterloo (Afrikaanderwijk Coöperatie), Jeroen van Dam (Nachtdienst gemeente Rotterdam), Josien Kamp en Seline Westerhof (Erasmus Universiteit Rotterdam), Els Leclercq en Emiel Rijshouwer (Kralingen aan de Maas), Carolien Hoogland (Wooncoöperaties)

Resultaten en vijf aanbevelingen

Hoe kunnen hyperlokale initiatieven bijdragen aan én een katalysator zijn van grootschalige transitie? Deze vraag stond centraal in het atelier Infrastructuur van Impact op het Stadmakerscongres 2024, georganiseerd door AIR. Negen collectieven en coöperatieven uit Rotterdam organiseerden hun eigen gesprek richting de toekomst, hoe zij van elkaar kunnen leren en samen sterker kunnen staan.

air
architectuur
instituut
rotterdam

INLEIDING

Op steeds meer domeinen en bij verschillende transitieën ontstaan coöperaties of burgercollectieven die het samen zelf doen. Daar waar de overheid en/of markt het af laten weten, of de snelheid of radicaliteit van transitieën niet aankunnen, organiseren burgers alternatieve samenwerkingsverbanden voor de maatschappij van morgen. In Rotterdam ontstaan er steeds meer coöperatieve initiatieven op het gebied van wonen, energie, groen, voedsel, zorg en welzijn. In de stad van de toekomst zullen coöperaties een cruciale rol spelen in het aanpakken van grote maatschappelijke uitdagingen, het bevorderen van sociale samenhang en het versterken van onze lokale economie. Ze opereren zonder commercieel winstoogmerk en zetten in op inclusieve democratische sturing.

Transities

Al jaren wordt er gepraat over de grote veranderingen die ons te wachten staan op het gebied van de energietransitie, klimaatadaptatie, welzijn, natuur en wonen. Iedereen wil graag fijn wonen, een gezonde leefomgeving en schone lucht, maar de manier waarop we onze maatschappij hebben ingericht staat die transitie soms ook in de weg. Kunnen coöperaties en collectieven als derde beweging tussen staat en markt een antwoord bieden op deze uitdagingen, groeiende polarisatie en eroderende democratie?

Nieuwe vormen van samenleven

Inmiddels is de stad al vol in transitie, lokale initiatieven ontstaan om nieuwe vormen van samenleven te vinden. Bijvoorbeeld Energie van Rotterdam, Afrikaanderwijk Coöperatie, Welzijn Coalitie Delfshaven en andere soortgelijke initiatieven tonen aan hoe wijkgerichte aanpak serieuze bijdragen leveren aan duurzame transitieën, zowel op het gebied van energie, welzijn als economische zelfredzaamheid. Een transitie zorgt er echter ook voor dat de huidige systemen schuren en kraken. Sterker nog, ze bevragen onze bestaande systemen.

De toekomst is nu

In dit atelier gingen we in navolging van het Stadmakerscongres 2023 atelier 'Infrastructuur van Invloed' met verschillende collectieven en coöperatieven in gesprek over de vraag waar de impact van die invloed zit. In deze publicatie zijn de ervaringen, kansen en voorwaarden van coöperatieven en collectieven uit verschillende domeinen gebundeld, als pleidooi richting de stad maar vooral richting de politiek. De volgende collegeperiode gaat van 2026 tot 2030. Vroeger was 2030 de toekomst. Die toekomst staat nu voor de deur, en we hebben nu de kans en de plicht om die vorm te geven.

Duizenden betrokken Rotterdammers hebben de afgelopen jaren geëxperimenteerd, geoefend, hun neus gestoten, opnieuw begonnen en hun praktijken voor de stad doorontwikkeld. Maar lopen daarbij tegen het glazen plafond aan tussen overheid en markt. Zij zijn klaar om op te schalen, en doen samen een beroep op politiek partnerschap voor de stad.

Een politiek pleidooi voor het omarmen van coöperaties en lokale collectieven als krachtig instrument voor systeemvernieuwing.

Coöperaties als motor voor transitie

Maak coöperatieve bewegingen een integraal onderdeel van beleid om grootschalige transitie op een vernieuwende en rechtvaardige manier te realiseren. Beschouw ze als serieuze, essentiële en duurzame partners voor de lange termijn – niet enkel voor pilots of experimenten. Geef ze de ruimte en de ondersteuning, of laat ze (deels) in de lead bij bepaalde transitie. Door collectieve acties en gedeeld eigenaarschap kunnen coöperaties economische, sociale en ecologische veranderingen mogelijk maken. Ze kunnen veerkrachtige netwerken met een lange-termijn perspectief creëren waarin gemeenschappen zelf verantwoordelijkheid nemen en middelen eerlijk worden verdeeld. Hierdoor kunnen zij een sleutelrol vervullen in de overgang naar een circulaire economie, hernieuwbare energie, betaalbare woningen en andere duurzame oplossingen.

Erkenning van gemeenschapskracht

Gemeenschappelijke initiatieven moeten niet alleen als aanvullend worden gezien, maar als essentiële partners in stedelijke ontwikkeling.

Gemeenschappen beschikken over unieke lokale kennis, betrokkenheid en veerkracht die beleidsmakers en ontwikkelaars kunnen versterken. Door hen actief te betrekken als gelijkwaardige partners, ontstaan vertrouwen en innovatieve oplossingen die beter aansluiten bij de behoeften van bewoners en bijdragen aan duurzame stedelijke groei.

Vijf aanbevelingen

Om een dynamische, inclusieve en maatschappelijk betrokken stad te bevorderen, is het essentieel om lokale initiatieven en coöperatieve projecten beter te ondersteunen. Dit kan worden gerealiseerd door vijf belangrijke aanbevelingen die bijdragen aan een toegankelijker en rechtvaardiger stedelijk beleid.

VIJF AANBEVELINGEN

1. Specifiek beleid voor maatschappelijke ondernemingen, coöperatieven, collectieven, wijknetwerken en bewonersorganisaties.

2. Basisfinanciering voor coöperatieve en informele sociale initiatieven

3. Vereenvoudiging van regels en vergunningen

4. Aanbestedingsregels hervormen ten gunste van lokale ondernemingen

5. Ontmoetingsplekken en Asset Based Community Development

Meer weten? Op www.airrotterdam.eu vind je meer informatie en de verslagen van de verschillende tafels.

1. Specifiek beleid voor maatschappelijke ondernemingen, coöperatieven, collectieven, wijknetwerken en bewonersorganisaties.

Veel van deze burgerinitiatieven vallen tussen wal en schip. Te sociaal voor de markt, te ondernemend voor het sociaal domein. Waardoor maatschappelijke initiatieven zonder winst oogmerk vaak langs dezelfde meetlat worden gelegd als commerciële grote ondernemingen. Met specifiek beleid voor subsidies, grondpolitiek en aanbestedingen waarbij de maatschappelijke meerwaarde van burgercollectieven wordt meegerekend ontstaat er een eerlijk speelveld.

2. Basisfinanciering voor coöperatieve en informele sociale initiatieven

Veel waardevolle initiatieven ontstaan uit burgercollectieven, coöperaties en informele groepen die zich inzetten voor allerlei maatschappelijke doelen en gemeenschapsontwikkeling. Echter, door een gebrek aan structurele financiering blijft hun impact vaak beperkt. Door basisfinanciering beschikbaar te stellen, krijgen deze initiatieven de kans om door te groeien tot stabiele en betrouwbare partners voor de gemeente. Dit versterkt de samenwerking tussen overheid en burgers en zorgt voor duurzame maatschappelijke meerwaarde.

3. Vereenvoudiging van regels en vergunningen

Om innovatie en maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren, moeten er in de stad meer plekken komen waar op een serieuze en structurele manier experimenteren mogelijk is met versoepelde regelgeving. Dit kan door beperkingen te verminderen en vergunningsprocedures te versimpelen, zodat creatieve en sociale projecten niet onnodig worden geremd door bureaucratische obstakels. Ook het eenvoudiger en integraler maken van subsidieaanvragen zal ervoor zorgen dat meer initiatiefnemers toegang krijgen tot de middelen die ze nodig hebben om hun projecten te realiseren.

4. Aanbestedingsregels hervormen ten gunste van lokale ondernemingen

Lokale en coöperatieve initiatieven spelen een cruciale rol in het versterken van de stedelijke economie en sociale cohesie. Daarom is het noodzakelijk om aanbestedingsregels zodanig aan te passen dat wijkgerichte en coöperatieve initiatieven een eerlijke kans krijgen. Door ruimere criteria te hanteren en procedures toegankelijker te maken, worden lokale ondernemers en sociale initiatieven kansrijker bij gemeentelijke opdrachten. Dit bevordert niet alleen de lokale economie, maar draagt ook bij aan een sterkere, meer verbonden gemeenschap.

Geef daarnaast ruimte binnen beleidskaders voor experimenten en coöperatieve initiatieven. Dit vraagt om juridisch en bestuurlijk durf, zodat innovatieve ideeën en vernieuwende samenwerkingsvormen kunnen groeien. Beleidsmakers en bestuurders moeten bereid zijn om buiten de gebaande paden te denken en maatwerkoplossingen te bieden voor initiatieven die buiten de traditionele kaders vallen. Door deze regelruimte te creëren, kunnen nieuwe vormen van samenwerking en sociale innovatie daadwerkelijk floreren, wat bijdraagt aan een veerkrachtige en toekomstgerichte stad.

5. Ontmoetingsplekken en Asset Based Community Development

Lokale ontmoetingsplekken zijn van essentieel belang voor het functioneren van burgercollectieven. Initiatief heeft ruimte nodig. Door gebruik te maken van bestaande bronnen, plekken en talenten in de gemeenschap én bij anker-organisaties, kunnen coöperaties duurzame en op de lokale behoeften afgestemde initiatieven opzetten. Dit zorgt voor meer vertrouwen, een sterkere betrokkenheid en meer eigenaarschap onder bewoners.

Energiecoöperaties in de Rotterdamse energietransitie 2026-2030

Versie 26 mei 2025

Wij zijn de energie van Rotterdam. Wij zijn te vinden in de Rotterdamse wijken. Waar wij samen duurzame energie opwekken. Samen woningen verduurzamen. Elkaar helpen het energieverbruik én de energierekening naar beneden te brengen. En waar wij bouwen aan sterke *energiegemeenschappen*. Zichtbaar en soms iets minder zichtbaar.

Al deze trotse stadgenoten, harde werkers, zorgzame bewoners en initiatiefrijke burgers werken met hart en ziel en met opgestroopte mouwen aan hun stad. Samen versnellen zij de energietransitie en maken zij, Rotterdammers, van hun buurten en wijken fijne woonplekken voor jong en oud. Als je goed om je heen kijkt, is er heel veel *energie van Rotterdam*.

Wij zijn Energie van Rotterdam (EVR), ons samenwerkingsverband van onze Rotterdamse energiecoöperaties. Onze missie is om een lokaal en duurzaam energiesysteem te realiseren door energiecoöperaties te ondersteunen op het gebied van projectontwikkeling, administratie en communicatie. Wij werken samen met diverse organisaties en ontvangen subsidie van de EU. EVR vertegenwoordigt momenteel 7 coöperaties in de stad en heeft een focus op coöperatieve zonnedaken en andere duurzame energieprojecten.

Wij geloven dat gemeenschappen een cruciale rol spelen in de energietransitie en de bredere maatschappelijke ontwikkeling van Rotterdam. Sterke energieverenigingen en coöperaties dragen bij aan sociale cohesie, economische veerkracht en milieubewustzijn. Door bewoners actief te betrekken bij duurzame energieprojecten, creëren we een gevoel van eigenaarschap en verantwoordelijkheid voor de eigen leefomgeving.

Onze 6 punten voor 2026-2030

1. Zet in op 50% lokaal eigendom in álle energieprojecten in Rotterdam

Wat willen we bereiken?

Rotterdammers krijgen eigenaarschap over de energietransitie: minimaal 50% van alle wind- en zonne-energieprojecten komt in handen van lokale energiecoöperaties. Verstevig de basis van de Uitvoeringslijn Lokaal Eigendom (2024).

Wat moet de gemeente doen?

- Leg in gemeentelijk beleid vast dat bij élk nieuw energieproject op Rotterdams grondgebied 50% lokaal eigendom verplicht is.
 - Stel minimaal de helft van de gemeentelijke daken beschikbaar voor energiecoöperaties.
 - Koppel vastgoed maarjarenonderhoudsplanningen van gemeentelijke daken in treintjes aan coöperatieve zonne-energieprojecten.
 - Verleen gronduitgifte alleen aan partijen die lokale zeggenschap en coöperatief eigenaarschap garanderen.
 - Geef voorrang aan coöperatieve initiatieven bij zonnevelden en windmolens op gemeentelijke grond.
-

2. Veranker de rol van energiegemeenschappen in lokaal energiebeleid

Wat willen we bereiken?

Rotterdamse energiecoöperaties en -gemeenschappen worden structureel betrokken bij de energietransitie.

Wat moet de gemeente doen?

- Geef energiegemeenschappen een vaste plek in beleid rondom wind, zon, energy-hubs, aardgasvrije wijken en warmtenetten.
- Benut de beleidsvrijheid om maatschappelijke opdrachten direct te gunnen aan coöperaties en maatschappelijke organisaties, buiten de commerciële aanbestedingslogica.
- Ondersteun steeds meer actief de organisatie, financiering en uitvoering van coöperatieve energieprojecten in wijken.

3. Stimuleer wijkgedreven samenwerking in de energietransitie

Wat willen we bereiken?

Energietransitie wordt gedragen door sterke wijkcoalities met ruimte voor samenwerking en lokale regie.

Lokale samenwerkingen leiden tot pareltjes in buurten en wijken.

Wat moet de gemeente doen?

- Reserveer structureel wijkbudgetten die bewoners samen met lokale organisaties mogen inzetten voor energiebesparing, opwek en energiearmoede.
- Versterk maatschappelijke partners (zoals Samen010, LSA, Lokaal, ...) met langjarige ondersteuning.
- Stimuleer verbinding tussen ondernemers uit industrieterreinen met bewoners uit omliggende wijken. Ondersteun lokale samenwerkingen met kennis en expertise (bv. Servicepunt Zon)
- Maak afspraken met woningcorporaties over collectieve plaatsing van zonnepanelen op hun daken.
- Richt een gemeentelijk fonds in voor opstartsubsidies van nieuwe coöperaties en energie-delen-projecten.

4. Buurtwarmte: geef ruimte aan coöperatieve warmtealternatieven

Wat willen we bereiken?

Rotterdamers krijgen zeggenschap over hun warmtevoorziening via coöperatieve buurtwarmteprojecten.

Wat moet de gemeente doen?

- Erken buurtwarmte als volwaardig alternatief voor stadswarmtenetten.
- Geef ruimte aan energiecoöperaties om eigenaar en beheerder te worden van lokale warmtenetten.
- Faciliteer lokale coalities in buurten die zelf aan de slag willen met duurzame, collectieve warmtevoorziening.
- Veranker participatie en zeggenschap in beleidskaders voor de warmtetransitie.

5. Maak van de wijk het kloppend hart van de energietransitie

Wat willen we bereiken?

Wijken worden de centrale plek waar klimaat, energie, leefbaarheid en sociale cohesie samenkomen.

Wat moet de gemeente doen?

- Investeer wijkgericht in energiebesparing, isolatie en woningverduurzaming via lokale netwerken.
- Verbind energieprojecten aan andere wijkopgaven zoals armoedebestrijding, gezondheid, circulariteit en werkgelegenheid.
- Kies voor wijkgerichte programma's die lokaal eigenaarschap en samenwerking met bewoners en coöperaties versterken.

- Zorg voor één gemeentelijke aansturing per wijk waarin beleid en uitvoering goed op elkaar aansluiten en zeggenschap van bewoners centraal staan.

6. Positioneer Energie van Rotterdam als coöperatief loket in de stad

Wat willen we bereiken?

Energie van Rotterdam wordt het centrale punt voor Rotterdammers en initiatieven die mee willen bouwen aan een eerlijke energietransitie.

Wat moet de gemeente doen?

- Veranker Energie van Rotterdam als structureel partner en loket in het gemeentelijk energiebeleid.
- Zorg voor een jaarlijkse structurele subsidie van minimaal €25.000 per aangesloten coöperatie, voor de samenwerking van Rotterdamse energiecoöperaties.
- Ondersteun de verdere groei en professionalisering van coöperatieve initiatieven met advies, financiering, expertise en toegang tot gemeentelijke netwerken.
- Faciliteer Energie van Rotterdam als de organiserende schakel tussen wijkinitiatieven en stedelijk beleid – zij vormen de randvoorwaarde voor succesvolle samenwerking op zowel wijk- als stadsniveau.

De energietransitie biedt een unieke kans om de democratie te versterken en de betrokkenheid van burgers te vergroten. In een stad als Rotterdam waar zeggenschap en inspraak van Rotterdammers hoog in het vaandel staat is juist belangrijk om de komende jaren bewonerscoöperatieën en wijkgemeenschappen te ondersteunen en te versterken. Laten we samen werken aan een duurzame, rechtvaardige en veerkrachtige toekomst voor Rotterdam in een verbonden stad.

Wij hopen dat u onze voorstellen wilt overwegen en opnemen in uw verkiezingsprogramma, en nodigen u graag uit voor een werkbezoek of een overleg want samen kunnen we Rotterdam groener en duurzamer maken.

Met vriendelijke groet,

Ronald Franken

Directeur

Energie van Rotterdam